

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)
Володимир ЄРМАЧЕНКО

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітній рівень	третій (освітньо-науковий)
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри
комп'ютерних систем та технологій

Олександр ПУШКАР

Харків
2020

УДК 3003.064(07)

М-54

Затверджено на засіданні кафедри комп'ютерних систем і технологій.

Протокол № 1 від 20.08.2020 р.

Розробник:

Олександр ПУШКАР, д.е.н., проф. кафедри комп'ютерних систем і технологій.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри –розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

В умовах постійного оновлення науки формуються нові напрямки, підходи, технології. Стрімке підвищення ролі науки в сучасному світі вимагає від дослідника значного рівня теоретичних знань і практичних умінь у проведенні наукових досліджень та їх ефективної організації. Пошук адекватних наукових результатів стає можливим тільки завдяки використанню великих обсягів накопичених знань, які можуть бути задіяні в процесі проведення та впровадження наукових досліджень. Для вченого важливими стають уміння організувати науково-дослідну діяльність і ефективно використовувати вже відомі наукові напрацювання, а також досконале володіння методологією наукових досліджень (МНД).

Навчальна дисципліна "Методологія та організація наукових досліджень" є базовою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) ступеню. Дисципліна передбачає використання різноманітних форм навчання, основними серед яких є лекційні та практичні заняття у формі семінарів, практикумів, презентацій та виконання і захист індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування та розвиток здатності до кваліфікованого застосування методологічних принципів і методів наукової діяльності. Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- сформувані у аспірантів цілісне теоретичне уявлення про загальну методологію наукової творчості;
- ознайомити з вимогами, що пред'являються до наукових досліджень, основами їх планування, організації;
- озброїти аспірантів інструментарієм наукових методів, які можуть бути з користю застосовані в процесі дослідження складних систем, економічних, педагогічних, інформаційних тощо;
- ознайомити з вимогами, що пред'являються до оформлення різних науково-дослідних робіт;
- сформувані у аспірантів навички ефективної роботи з джерелами інформації;
- передати аспірантам комплекс знань та вмінь, які допоможуть їм у майбутньому здійснювати діяльність пошукового і творчого характеру в процесі виконання своїх професійних обов'язків.

Об'єктом навчальної дисципліни є методологія як вчення про організацію та проведення наукових досліджень.

Предметом навчальної дисципліни виступають методи наукових досліджень, а також теоретичні та методологічні основи організації науково-дослідницької діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

знати:

- сучасні тенденції, напрями і закономірності розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації та інтернаціоналізації;
- методологію наукового пізнання;
- досягнення світової і української науки у відповідній області;

- (усвідомлювати і приймати) соціальну відповідальність науки і освіти;
- принципи організації наукової діяльності та наукових досліджень;
- алгоритми постановки теми, проблеми та мети наукового дослідження;
- принципи системного мислення у науковій творчості;
- основи методології емпіричних досліджень;
- основи методології дослідження складних систем;
- методи теоретичного дослідження;
- методи математичного моделювання;
- характеристики проектних форм наукових досліджень;
- технологію роботи над дисертацією;
- принципи організації наукової праці;
- технологію презентації, захисту та впровадження результатів наукових досліджень;

вміти:

- ефективно організовувати науково-дослідну діяльність;
- формулювати тему, проблему та мету наукового дослідження;
- виділяти об'єкт і предмет дослідження;
- розробляти план проведення науково-дослідних робіт;
- виконувати аналіз складних систем;
- проводити наукові дослідження із застосуванням емпіричних методів;
- виконувати оброблення емпіричних даних і будувати на їх основі математичні моделі;
- формулювати гіпотези, розроблювати класифікації, отримувати і обґрунтовувати наукові результати з використанням методів теоретичного дослідження;
 - ефективно використовувати існуючі інформаційні ресурси з різних джерел, аналізувати й обробляти інформацію;
 - виконувати оформлення, презентацію, захист та впровадження результатів науково-дослідної роботи.
 - аналізувати, оцінювати і порівнювати різні теоретичні концепції в галузі дослідження і робити висновки;
 - проводити самостійне наукове дослідження, що характеризується академічною цілісністю, на основі сучасних теорій і методів аналізу;
 - генерувати власні нові наукові ідеї, повідомляти свої знання та ідеї науковому співтовариству, розширюючи межі наукового пізнання;
 - вибирати й ефективно використовувати сучасну методологію дослідження;
 - планувати і прогнозувати свій подальший професійний розвиток.

мати навички (відповідальність та автономність):

- критичного аналізу, оцінки та порівняння різних наукових теорій і ідей;
- аналітичної та експериментальної наукової діяльності;
- планування і прогнозування результатів дослідження;
- ораторського мистецтва і публічного виступу на міжнародних наукових форумах, конференціях і семінарах;
- наукового письма та наукової комунікації;

- планування, координування та реалізації процесів наукових досліджень;
- системного розуміння галузі вивчення та демонструвати якісність і результативність обраних наукових методів;
- участі в наукових заходах, фундаментальних наукових вітчизняних та міжнародних проєктах;
- лідерського управління та керівництва науковим колективом;
- відповідального і творчого ставлення до наукової та науково-педагогічної діяльності;
- проведення інформаційного пошуку та досвіду передачі наукової інформації з використанням сучасних інформаційних та інноваційних технологій;
- захисту інтелектуальних прав власності на наукові відкриття і розробки.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1А
Семестр	2-й
Кількість кредитів ECTS	6
Форма підсумкового контролю	Залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Філософія науки	Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях
	Проведення наукових досліджень. Підготовка дисертації

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК1. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.	ПРН 1. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.
ЗК2. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.	ПРН2. Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності. ПРН3. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування.
ЗК3. Здатність ініціювати дослідницько-інноваційні проєкти та автономно працювати під час їх реалізації.	ПРН5. Знати основні засади управління наукови-
ЗК4. Здатність презентувати результати	

<p>досліджень на всіх рівнях українською та однією з іноземних мов європейського простору.</p> <p>СК1. Здатність до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та управлінської діяльності.</p> <p>СК2. Здатність науково обґрунтовувати, розробляти та здійснювати експертизу нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей.</p> <p>СК6. Здатність планувати й організувати роботу дослідницьких колективів з вирішення наукових і науково-освітніх завдань.</p> <p>СК11. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.</p>	<p>ми проектами та/або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.</p> <p>ПРН8. Уміти готувати проектні запити на фінансування наукових досліджень, розробляти програмні документи (стратегії, програми, концепції) виходячи із аналізу зарубіжного досвіду, оцінки правового і ресурсного забезпечення та добору адекватних механізмів розвитку публічного управління та адміністрування.</p> <p>ПРН11. Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню сучасних проблем в галузі публічного управління та адміністрування, що мають регіональне та загальнонаціональне значення.</p>
---	--

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні основи наукового дослідження

Тема 1. Наука і наукове дослідження.

Наука як спосіб пізнання світу. Функції науки. Класифікація наук. Проблема, гіпотеза. Поняття наукової теорії. Стандартна модель наукової теорії. Структура наукових теорій. Методологічні і евристичні принципи побудови теорій. Основні функції наукової теорії. Наукова парадигма.

Знання і наука як спосіб пізнання світу. Уявлення про наукове пізнання. Наука і наукове дослідження, (пошукові, фундаментальні та прикладні). (емпіричні, теоретичні, виробничі)., теорія., Поняття. Операції з поняттями. Поняття наукової школи, нормальної науки, наукової революції.

Тема 2. Науковий метод. Методологія наукових досліджень

Науковий метод. Предмет методології науки. Етапи науково-дослідної роботи. Співвідношення мети і завдань дослідження. Основні елементи методології наукових досліджень. Постановка теми дослідження, проблема, мета й задачі дослідження. Актуальність теми. Функції гіпотези. Наукова новизна. Практична значимість роботи, аналіз зацікавлених організацій та осіб. Структурна модель предметної області. Загальна характеристика методів науки. Класифікація методів наукового дослідження. Технологія наукового дослідження. Методика дослідження. Результати дослідження.

Тема 3. Емпіричні методи дослідження та Інструментарій обробки даних емпіричних досліджень

Основні поняття теорії вимірювань. Спостереження як метод пізнання. Експеримент як особлива форма наукового пізнання. Емпіричні методи дослідження. Загальні та спеціальні методи наукового дослідження. Характеристика і функції методів дослідження. Методи експертного оцінювання. Інструментарій обробки даних емпіричних досліджень.

Тема 4. Теоретичні методи досліджень

Принципи - інструменти пізнання. Абстрагування та ідеалізація. Методи аналізу, класифікації і побудови теорій. Теоретичні методи досліджень. Наукові закони, регулярність та випадковість.

Тема 5. Системний метод досліджень. Методологія дослідження складних систем

Системний метод. Системний підхід і системний аналіз. Самоорганізація систем и синергетика. Синергетичний аналіз складно організованих систем. Методологія дослідження складних систем.

Становлення системного метода досліджень. Специфіка системного метода та класифікація систем. Сучасні методи математичного опису складних систем (фазовий простір, теорія хаосу, аттрактори, фрактали).

Тема 6. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях

Поняття моделі. Класифікація моделей. Якість моделей та її оцінка. Адекватність моделей. Істина і моделі. Динаміка моделей. Метод моделювання. Комп'ютерне моделювання.

Змістовий модуль 2

Технологія і організація наукового дослідження

Тема 7. Організація наукової діяльності та наукових досліджень

Наукова діяльність, її різновиди. Суб'єкти наукової діяльності. Форми організації наукової діяльності. Договір на наукову діяльність. Технологія наукових досліджень. Складання заявок на держбюджетну тему наукового дослідження. Планування наукового дослідження. Експертиза наукових доробок.

Тема 8. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Інформаційний простір науковця. Національна система науково-технічної інформації. Технологія роботи з інформаційними джерелами. Електронні ресурси. Теорія та практика динамічного читання й раціональної роботи з науковою літературою. Публікація результатів наукових досліджень. Наукометричні бази публікацій. Імпакт-фактор.

Тема 9. Проектні форми наукових досліджень

Форми фінансування науково-дослідницької діяльності. Методи проектного менеджменту при управлінні науковими дослідженнями. Складання заявок на гранти.

Тема 10. Технологія роботи над дисертацією. Презентація, захист та впровадження результатів наукових досліджень

Організація роботи над дисертацією. Система атестації наукових кадрів. Вибір теми дослідження. Складання плану дисертації. Основні вимоги до оформлення дисертацій. Розробка презентації наукового дослідження. Зміст та структура доповіді. Впровадження результатів закінчених наукових досліджень. Ефективність результатів наукових досліджень: критерії, розрахунок. Захист дисертації.

Тема 11. Технологія та психологія наукової творчості. Розвиток здібностей до наукової діяльності

Принципи системного мислення у науковій творчості. Прийоми активізації наукової творчості. Самоорганізація наукової праці. Здібності до наукової діяльності і їх розвиток. Фактори, що визначають рішення наукової задачі. Перешкоди творчого мислення. Дискусія як форма наукової комунікації. Стратегія і тактика полеміки. Способи аргументації в науковій дискусії.

Методи навчання та викладання

Використовуються методи навчання спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти: проблемні лекції (тема 5, тема 6) дискусії, презентації (здобувачі доповідають фрагменти своїх наукових досліджень, теми 1-4), моделювання та аналіз професійних ситуацій (аналіз заявок на отримання гранту для наукового дослідження, тема 9), індивідуальне науково-дослідне завдання (змістовно пов'язане з темою дисертаційного дослідження здобувача), індивідуальна робота під час виконання завдань з орієнтацією на предметну область дослідження здобувача), семінар з питання "Типові помилки дисертаційних досліджень" (тема 10), дискусія з питання "Прийоми активізації наукової творчості та розвиток здібностей до наукової діяльності" (тема 11).

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

Оцінювання передбачає такі види контролю:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу отримати залік – 60 балів);

підсумковий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку.

Поточний контроль передбачає оцінювання за такими видами активності здобувачів:

- 1) активна робота на лекції та практичних заняттях (максимум 25 балів);
- 2) виконання та захист домашніх завдань (максимум 50 балів);
- 3) есе (максимум 4 бали);
- 3) виконання та захист ІНДЗ (максимум 15 балів);
- 4) складання контрольної роботи (максимум 6 балів).

Оцінювання знань здобувача під час захисту виконаних завдань, презентацій та ІНДЗ проводиться за такими критеріями:

відповідність створених матеріалів основним вимогам методології науки;

відповідність створених презентацій наукових задач заданим комунікаційним цілям;
 здатність проводити аналіз використання методів дослідження на предмет відповідності основним принципам наукових досліджень;
 відповідність створених наукових результатів вимогам використання відповідних методів дослідження;
 здатність проводити аналіз виконаних робіт на предмет їхньої відповідності тематиці досліджень здобувача;
 володіння понятійним апаратом методології науки;
 володіння методиками проведення дослідження; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань;
 самостійність виконання роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі семестрового заліку. Залік виставляється як загальна сума балів, набраних за результатами поточного контролю.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни дорівнює кількості балів семестрового заліку. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Здобувача слід **вважати атестованим**, якщо підсумкова оцінка з навчальної дисципліни дорівнює або перевищує 60.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці 2. "Рейтинг-план навчальної дисципліни"

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Форма та вид навчання			Форми оцінювання	Макс бал
Змістовий модуль I. Методологічні основи наукового дослідження				
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 1. Наука і наукове дослідження	Лекція	Тема 1. Наука і наукове дослідження	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Заняття 1. Функції науки. факти, емпіричні закони, теоретичні закони. Наукова парадигма і наукові школи	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття		
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 2. Науковий метод. Методологія наукових досліджень	Лекція	Тема 2. Науковий метод. Методологія наукових досліджень	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Заняття 2. Поняття. Операції з поняттями. Заняття 3. Постановка теми дослідження, проблема, мета й задачі дослідження. Функції гіпотези. Типи гіпотез в науковому дослідженні. Структурна модель предметної області. Технологія наукового дослідження.	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 3. Емпіричні методи дослідження	Лекція	Тема 3. Емпіричні методи дослідження та інструментарій обробки даних емпіричних досліджень	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Заняття 4. Методика дослідження. Результати дослідження. Наукова новизна результатів дослідження	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5

	го опрацювання				
Аудиторна робота					
Тема 4. Теоретичні методи досліджень	Лекція	Тема 4. Теоретичні методи досліджень	Робота на лекції	1	
	Практичне заняття	Заняття 5. Емпіричні методи дослідження. Інструментарій обробки даних емпіричних досліджень	Активна участь у виконанні практичних завдань	1	
	Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5	
Аудиторна робота					
Тема 5. Системний метод досліджень.	Лекція	Тема 5. Системний метод досліджень. Методологія дослідження складних систем	Робота на лекції	1	
	Практичне заняття	Заняття 6. Теоретичні методи досліджень	Активна участь у виконанні практичних завдань	1	
	Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5	
Аудиторна робота					
Тема 6. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях	Лекція	Тема 6. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях	Робота на лекції	1	
	Практичне заняття	Заняття 7. Системний підхід в наукових дослідженнях	Активна участь у виконанні практичних завдань	1	
			Поточна контрольна робота	3	
	Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5		

Змістовний модуль 2. Технологія і організація наукового дослідження				
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 7. Організація наукової діяльності та наукових досліджень	Лекція	Тема 7. Організація наукової діяльності та наукових досліджень	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Заняття 7 (продовження). Системний підхід в наукових дослідженнях	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 8. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Лекція	Тема 8. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Заняття 8. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
			Есе	4
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5	
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 9. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Лекція	Тема 9. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Заняття 9. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			<i>Самостійна робота</i>	
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5

<i>Аудиторна робота</i>					
Тема 10. Технологія роботи над дисертацією.	Лекція	Тема 10. Технологія роботи над дисертацією. Презентація, захист та впровадження результатів наукових досліджень	Робота на лекції	1	
	Практичне заняття	Заняття 10. Експертиза наукових проєктів і досліджень (статей, авторефератів, дисертацій, звітів). Заняття 11. Технологія роботи з інформаційними джерелами	Активна участь у виконанні практичних завдань	2	
			Поточна контрольна робота	3	
	<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5	
Тема 11. Технологія та психологія наукової творчості.	Лекція	Тема 11. Технологія та психологія наукової творчості. Розвиток здібностей до наукової діяльності	Робота на лекції	1	
	Практичне заняття	Заняття 12. Проєктні форми наукових досліджень. Заняття 13. Технологія роботи над дисертацією.	Активна участь у виконанні практичних завдань	2	
			ІНДЗ	15	
	<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточного заняття	Перевірка ДЗ	5	
Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100		

Рекомендована література

Основна

1. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. І. Пушкар. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020 – 886 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23346>
2. Методичні рекомендації до підготовки Індивідуального науково-дослідного завдання здобувачів ступеня доктора філософії 1 року підготовки. — Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/mod/folder/view.php?id=99531>
3. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень: Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=3899>
4. Ашерев А.Т. Підготовка, експертиза та захист дисертацій: Навчальний посібни. – Харків: Вид. УПА, 2012. – 136 с.
5. Рузавін Г.И. Методологія наукового дослідження: Навч. посібник. – М.: Юніті-ДАНА, 2005. - 287 с.
6. Файерабенд П. Избранные труды по методологии науки. – М.: Прогресс, 1986. – 544с.

Додаткова

7. Наринян А.Р. Основы научных исследований [Текст] : учеб. пособие / А. Р. Наринян, В. А. Поздеев ; Европейский ун-т. - К. : Издательство Европейского ун-та, 2002. - 109 с.: рис. - Библиогр.: с. 108-109.
8. Бертран Рассел Человеческое познание, его сфера и границы/ - Ника-Центр, Институт общегуманитарных исследований М.: 2001,- 150с.
9. Требования к рецензируемым журналам, разработанные издательством «Эльзевир» (Elsevier) в соответствии с международными этическими правилами научных публикаций. - ООО «РИД ЭЛСИВЕР» (версия февраль, 2010).

Інформаційні ресурси

10. Касьяненко В. О. Моделювання та прогнозування економічних процесів [Електронний ресурс] / В. О. Касьяненко. – Режим доступу : <http://sumdu.telesweet.net/doc/lections/Modelyuvannya-ta-prognozuvannya-ekonomichnih-protsesiv/index.html>.
11. О признаках научной новизны экономических диссертаций [Електронний ресурс] / Белоусов В. И. – Режим доступу: <http://www.kapital-rus.ru/index.php/articles/article/176696>
12. Импакт фактор [Електронний ресурс] / Материал из Википедии – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Импакт-фактор>
13. Элли Кристалл Вселенная как голограмма [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.crystalinks.com/holographic.html>

14. Переосмислення економіки як науки [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.kmbs.kiev.ua/studio

15. Экономика и управление на предприятиях: научно-образовательный портал. [Електронний ресурс] /– Режим доступу : www.eur.ru.